

ZBIRKA LJUDSKE UMETNOSTI SLOVENSKEGA ETNOGRAFSKEGA MUZEJA BOGATEJŠA ZA SEDEM PREDMETOV

481

Mag. Inja Smerdel se je v začetku devetdesetih let ob nastajanju študije muzejske zbirke oselnikov seznanila s privatnim zbiralcem gospodom Frančiškom Podpečanom iz Smednika na Gorenjskem. S tem se je začelo plodno sodelovanje med muzejem in zbiralcem. Z njegovo pomočjo je muzej pridobil nekaj izjemnih predmetov, med njimi kolovrat mediteranskega tipa iz 18. stoletja, dve ptičji kletki in izjemno oblikovano pleteno omaro za sušenje suhega mesa s Kozjanskega. V letošnjem letu pa je muzej za zbirko ljudske umetnost s pomočjo Ministrstva za kulturo od gospoda Podpečana odkupil sedem predmetov, od katerih vsak s tega ali onega vidika dopolnjuje posamezne skupine znotraj zbirke.

Relief Sočutne (foto A. Simikič, 1998).

1. **Sedeči premišljujoči Kristus.** Les, oljna polihromacija, 20 x 8,5 x 15 cm, iz okolice Velenja. Je priča podeželske polsamouške ustvarjalnosti iz druge polovice 19. stoletja. Motiv na stolu sedečega Kristusa predstavlja rariteto v evropskem prostoru.

2. **Kipec Marije z detetom.** Les, oljna polihromacija, višina 41,5 cm, iz okolice Šoštanja. Primerek sodi v konec 19. ali v začetek 20. stoletja. Kot nova pridobitev

je pomemben s pokrajinskega in tipološkega vidika.

3. Relief Sočutne z mrtvim Kristusom v naročju; levo in desno sta sv. Janez in Marija Magdalena. Les, oljna polihromacija, višina 34 cm, širina 36 cm. Je s kmetije na Plešivici pri Ivanjkovcih. Delo sodi v zgodnje 20. stoletje. Pomembno je glede na čustveno izraznost, ikonografijo, geografski kriterij in pričevalnost o rabi v notranjosti kmečke hiše.

4. Pušica za britev. Je iz enega kosa lesa (drsní pokrov manjka), 4 x 24,5 x 6 cm, je iz Stranj pri Kamniku. Zunanje stene so bogato okrašene s stranskim rezom, med raznolikimi motivi je tudi letnica 1769. Predmet je odličen primerek individualne ustvarjalnosti znotraj domače proizvodnje predmetov za osebno rabo.

5. Solnica. Les, 26,5 x 19 x 13 cm, je iz Stranj pri Kamniku. Izdelana je iz enega kosa lesa z vloženim dnom. Krašena je s stranskim rezom z motivi srca, IHS in letnico 1864.

Je priča domače ustvarjalnosti in znanja. Dno iz suhega lesa so vložili v telo iz svežega lesa. Ko se je posušil, se je telo tesno spojilo z dnom. Solnica vsebuje več kot liter prostornine, kar je postalo navadno, ko je sol v drugi polovici 19. stoletja postala cenejša in s tem dostopnejša.

6. Sveča, navita v obliko molitvenika. Stearin, oleografska nalepka s podobo sv. Jožefa, 5,5 x 4 cm. Značilen izdelek iz konca 19. ali začetka 20. stoletja, kakršne so prodajali na semnjih, žegnanjih ali božjih poteh. Predmet je priča religioznih predstav.

7. Božjepotni spominek. Ploščato srce iz alabastra, na njem je oleografska nalepka z upodobitvijo Marije Bistriške. 9,5 x 8,5 cm. Konec 19. ali začetek 20. stoletja. Značilen primerek priča o romarski poti in nabožnih predstavah.

Zabeležke Gorazda Makaroviča ob akcesiji predmetov z njegovim dovoljenjem za to besedilo uporabila

Bojana Rogelj Škafar